

FORAMEN MENTALENİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE LOKALİZASYONUNUN İNCELENMESİ

Dr. Semih DİYARBAKIRLI(x)
Dr. Yaşar KUYUCU (xx)
Dr. İsmet PAMİR (xxx)

ÖZET

Çalışmamızı, üç gruba ayrılan toplam 75 şahsın çekilen ortopantomografileri üzerinde yaptık. Foramen mentale lokalizasyonunu horizontal ve vertikal planda (I. küçükkazıya göre) inceledik. Horizontal planda % 66 oranında iki küçükkazı arasında, vertikal planda % 82.6 oranında apex seviyesinin altında lokalize olduğu görüldü. Ayrıca gelişime bağlı olarak foramen mentale ile basis mandibulae arasındaki mesafenin arttığı tesbit edildi.

GİRİŞ

Ağız içi operasyonlarında, Uygulanan anestezielerde foramen mentale lokalizasyonu oldukça önemlidir. Foramen mentalenin yeri, çeşitli yaş gruplarında belirlene bilseydi Nervus mentalisin anesteziinde büyük başarı kazanılırdı.

Foramen mentale, mandibula korpusunun orta kısmına yakın bir yerde, I. premolar ile I. molar diş arasında, çocuklarda ise I. süt molar diş altında bulunduğunu belirtmişlerdir. (5,6,7).

Konukman, foramen mentalenin küçükkazı dişlerinin kökleri seviyesinde (4), Fishel ve arkadaşları küçükkazı dişler arasında ve apex seviyesinin üstünde (1), Ilıcalı ve arkadaşları ise iki küçükkazı diş arasında fakat apex seviyesinin altında (3) en yüksek yüzdeyle tesbit etmişlerdir.

Freitas ve arkadaşları 1435 insan kafa iskeleti üzerinde yapmış oldukları çalışmada sağda iki solda ise bir foramen mentalenin bulunmadığını belirtmişlerdir (2)

x: Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Anatomi Araştırma Görevlisi
xx: Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Morfoloji Ana Bilim Dalı Başkanı
xxx: Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Bilim Dalı Başkanı

Çalışmamızın amacı, çeşitli yaş gruplarına göre foramen mentale lokalizasyonunu inceliyerek, diğer araştırmacılarla karşılaştırmaktır.

MATERYAL VE METOD

Çalışmamıza, fakültemiz oral diağnoz bölümüne müracaat eden şahıslar arasından vaka seçimi yaparak başladık. Vakalar, intraoral muayenelerinde aşağıdaki hususlara dikkat edilerek seçildi.

1— Miks dentisyona sahip olanları 2- Alt küçükazılarında eksiklik olanları 3— Alt üç nolu dişlerini kaybetmiş olanları 4—Üst küçükazı dişlerini kaybetmiş olanları. 5— Ortodontik tedavi görmüş kişileriçe çalışma grubu dışında tuttuk (3)

Seçilen vakaları 14-18, 18-22,22- Büyükler olarak üç gruba ayırdık. Her grupta 25 vaka olmak üzere toplam 75 ortopantomograf çekilerek üzerinde foramen mentale tesbit edildi. Horizontal planda (I. küçükazıya göre) I. küçükazı mezialinde, I küçükazının altında, I ile II. küçükazı arasında, II. küçükazının altında, II. küçükazının distalinde olarak, vertikal planda ise apeks seviyesinin altında, apeks seviyesinde, apeks seviyesinin üstünde lokalize olduğu kaydedildi.

Foramen mentale'nin ortasından alt çene düzlemine indirilen dik doğrunun basisi kestiği nokta, foramen ile basis arasındaki uzaklık miktarıdır.

BULGULAR

Çalışmamızı, 33 kadın, 42 erkek olmak üzere toplam 75 şahsın ortopantomografileri üzerinde yaptık. Vakaları 14-18, 18-22,22- Büyükler olarak üç gruba ayırdık.

Çekilen OPG üzerinde tesbit edilen foramen mentaleye ait değerler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Grup	Foramen mentalenin basise uzaklığı	
	Sağ	Sol
I	14.92	14.80
II	16.48	16.44
III	16.88	16.92

Tablo 1: Foramen mentale'nin basis mandibulae'ye uzaklığı (mm)

Foramen mentale'nin lokalizasyon yeri	Sağ for.ment		sol for. ment.		Toplam	
	Vs	%	VS	%	VS	%
I.K. azimezialinde	2	8	2	8	4	8
I.K. azı apikalinde	4	16	4	16	8	16
I-II.K. azı arasında	16	64	15	60	31	62
II.K. azı apikal de	1	4	2	8	3	6
II.K. azı distalinde	2	8	2	8	4	8

Tablo II: I. gruba ait foramen mentale lokalizasyonu. HORIZONTAL PLAN

Foramen mentale'nin Lokalizasyon yeri	Sağ for. ment.		sol for. ment.		Toplam	
	VS	%	VS	%	VS	%
Apex seviyesinin altında	19	76	18	72	37	74
Apex seviyesinde	6	24	7	28	13	26
Apex seviyesinin üstünde	—	—	—	—	—	—

Tablo III.: I. gruba ait foramen metale lokalizasyonu. VERTİKAL PLAN

Foramen mentale'nin lokalizasyon yeri	Sağ for. ment.		Sol for. ment.		Toplam	
	VS	%	VS	%	VS	%
I.K. azı mezialinde	—	—	—	—	—	—
I.K. azı apikalinde	3	12	3	12	6	12
I-II. K. azı arasında	18	72	18	72	36	72
II.K. azı apikalinde	4	16	4	16	8	16
II.K. azı distainde	—	—	—	—	—	—

Tablo IV: II. gruba ait foramen mentale lokalizasyonu. HORIZONTAL PLAN

Foramen mentalenin lokalizasyon yeri	Sağ for. ment.		Sol for. ment.		Toplam	
	VS.	%	VS	%	VS	%
Apex seviyesinin altında	20	80	21	84	41	82
Apex seviyesinde	5	20	4	16	9	18
Apex seviyesinin üstünde	—	—	—	—	—	—

Tablo V: II. gruba ait foramen metale lokalizasyonu. VERTİKAL PLAN

Foramen mentalenin lokalizasyon yeri	Sağ for. met.		Sol for. ment.		Toplam	
	VS	%	VS	%	VS	%
I.K. azı mezialinde	—	—	—	—	—	—
I.K. azı apikalinde	4	16	4	16	8	16
I-II.K. azı arasında	16	64	16	64	32	64
II.K. azı apikalinde	4	16	4	16	8	16
II.K. azı distalinde	1	4	1	4	2	4

Tablo VI: III. gruba ait foramen metale lokalizasyonu. (HORIZONTAL PLAN)

Foramen mentalenin lokalizasyon yeri	Sağ for ment.		Sol for ment.		Toplam	
	VS	%	VS	%	VS	%
Apex seviyesinin altında	23	92	23	92	46	92
Apex seviyesinde	2	8	2	8	4	8
Apex seviyesinin üstünde	—	—	—	—	—	—

Tablo VII: III. gruba ait foramen mentale lokalizasyonu. VERTİKAL PLAN

TARTIŞMA

Küçükazılar bölgesine yapılacak anestezielerde veya bu bölgedeki cerrahi girişimler için oldukça öneme sahip olan foramen mentale'nin lokalizasyonu, vertikal planda, Ilıcalı ve arkadaşları tarafından % 97 oranında apex seviyesinin altında tanımlanırken, Fishel ve arkadaşları en yüksek yüzdeyle diş apekslerinin üstünde olduğunu göstermişlerdir. (1-3).

Yapmış olduğumuz çalışmada vertikal planda % 82.6 oranında apeks seviyesinin altında lokalize olduğunu tesbit ettik.

Vertikal plandaki lokalizasyonun gruplara göre dağılımı ise I. grupta % 74, II. grupta % 82, III. grupta % 92 oranında apex seviyesinin altında tesbit ettik.

Horizontal planda, Ilıcalı ve arkadaşları % 40.5 oranında iki küçükazı arasında, Fishel ve arkadaşları ise % 70.4 oranında iki küçükazı arasında yer aldığını göstermişlerdir. (1-3).

Çalışmamızdaki toplam 150 foramen mentalenin % 66 sı iki küçükazı arasında lokalize olduğunu tesbit ettik. Gruplara göre horizontal plandaki lokalizasyon, I. grupta % 62, II grupta % 72, III. grupta % 64 olarak bulundu.

Foramen mentale'nin basis mandibulae'ye uzaklığını I grupta 14. 8 mm, II grupta 16.4, III grupta 16.8 mm olarak tesbit ettik. Bu sonuçlarda gelişim devresi içerisinde basis mandibulae'de depozisyon hadisesinin oluştuğunu göstermektedir.

SUMMARY

Investigation of the localization of foramen mentale in different age groups.

This study was performed on OPG films of total 75 persons categorized into three groups. The localization of foramen mentale was investigated on horizontal and vertical plans. (by the position of 1 premolar) The localization rate of this foramen between the two premolar was 66 % according to the horizontal plane. In vertical plane, it was found at lower layer of apex in 82.6 % rate. Furthermore, the distance between foramen mentale and basis mandibulae was found to be wider by growth.

KAYNAKLAR

- 1- FISHEL, D., BUCHNER, A., HERSHKOWITH, A., KAFFE, I.: Roentgenologic study of The mental foramen, Oral Surgery, Volum 41, Number 5, p. 682-685, May. (1976)
- 2- FREITAS, V., MADEIRA, M.C., FILHO, J.L.T., CHAGAS, C.F.: Absence of The Mental Foramen in Dry Human Mandibles, Acta anat. 104-353-355, (1979)

- 3- ILICALI, A., ENERGIN, K., AKSUNA, H.; Foramen mentale'nin lokalizasyonunun Radyolojik olarak İncelenmesi, Hacettepe Diş Hekimliği Dergisi, Cilt 3, Sayı 1-4 Ocak-Ekim, s. 75-78, (1979)
- 4- KONUKMAN, S.: Diş Hekimliğinde Anestezi, İstanbul, Diş Hekimliği Fakültesi Yayını, No. 11,1975, s. 103.
- 5- KUYUCU, Y.; Anatomi Ders Kitabı, Yayınlanmak-üzere, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, (1982)
- 6- LOCKHART, R.D., HAMILTON, G.F., FYFE, F.W.; Anatomy of The Human Body, Second Edition, London, Faber and Faber Limited, 1965, p. 51-54.
- 7- WHEELER, R.C.; A Textbook of Dental Anatomy and Physiology, 4 the edition Philadelphia and London, W.B. Saunders Company, 1965, p. 328-342.